

Memòria 2018

1. Accions de defensa del Territori i la Biodiversitat

Feim seguiment dels processos normatius, plans i programes per incidir en les decisions que afecten el nostre futur, i denunciem les situacions en que s'atempta contra el territori i la biodiversitat.

A. Seguiment dels canvis legislatius i normatius

Incidim en les normes que han de regir la gestió del nostre territori i els nostres recursos: enguany hem presentat al·legacions a la Llei de Canvi Climàtic i transició energètica, la Llei Agrària, el Pla Hidrològic de les Illes Balears, el decret de protecció de Posidonia, la Llei de Residus, el Pla de Mobilitat de les Illes Balears, el PIAT (Pla d'Intervenció en Àmbits Turístics), la zonificació turística de lloguer vacacional, i al·legacions a projectes viaris (ronda Alqueria Blanca, ronda de Campanet..) i a altres planejaments i projectes (PGOU de Calvià, PGOU de Santa Margalida, rampa de Portocolom, ocupacions a la costa, etc.). Igualment hem intervingut en els procediments de planificació normativa dels parc naturals de Mondragó i de sa Dragonera.

Hem reclamat l'aprovació de noves Zones d'Especial Protecció per les Aus (ZEPA), especialment a la Marina de Lluçmajor, amenaçada per un gran projecte de producció energètica, i hem participat en els processos previs a l'ampliació del parc nacional de Cabrera i del parc natural de Llevant.

Els nostres representants han participat en els organismes consultius (junes rectores i patronats) dels parcs naturals de s'Albufera de Mallorca, península de Llevant i Mondragó, de la reserva natural de s'Albufereta, i del parc nacional de Cabrera, aportant crítica constructiva per millorar-ne la gestió.

Igualment tenim representació en diversos organismes consultius: Ponència Tècnica d'OT i urbanisme del Consell de Mallorca, Comissió Balear de Medi Ambient, Consell Assessor de l'Energia, Comissió de Seguiment de Residus, Mesa de residus, Consell de la Mineria, Consell de Gerència d'Urbanisme de Palma, Comissió de l'Impost de Turisme, etc.

B. Denúncia de les agressions al Territori i la Biodiversitat

Continuam amb una feina incessant de denúncia d'agressions territorials, il·legalitats, i delictes ambientals, especialment al sòl rústic i a la costa. Enguany s'han formalitzat més de 50 denúncies davant de les diferents institucions responsables.

Hem impulsat la campanya #ARAOMAI l'estiu de 2018 que ha partit d'una sèrie d'accions de sensibilització i conscienciació - es Trenc, 2on cinturó, cala Llamp, Colònia de Sant Pere, centre de Palma, etc. - i que volem culminar amb la construcció d'un relat col·lectiu des de la perspectiva ecologista per construir l'alternativa necessària.

La nostra acció de denúncia pel que fa a la pèrdua de biodiversitat s'ha centrat en dos fronts: la conservació de la Posidonia i del parc natural de s'Albufera. Així, a través del twitter #SOSposidonia hem denunciat l'ancoratge impactant de 132 grans iots i l'abocament d'emissaris, hem participat activament en la discussió i defensa del decret de protecció de posidònia i hem distribuït banderoles als navegants. Pel que fa a s'Albufera, hem reiterat la seva mala qualitat hídrica davant el secretariat de la convenció de Ramsar, i hem aconseguit que s'inclogui dins el llistat mundial "IBA in danger" de zones amenaçades.

Altres situacions denunciades han estat l'autorització de l'aparcament d'Es Trenc, la fumigació de voreres, l'autorització de caça de la tórtora, l'autorització de la caça a Son Real, la destrucció de dunes, el trànsit de 4x4 a camins de muntanya o el vol de drons a espais protegits.

Ajuda'ns a detectar i denunciar les agressions que perceps al teu voltant! Gràcies a tu, continuarem, al 2019, denunciant les agressions al territori, als recursos naturals i a la biodiversitat, fent incidència política i tècnica en les decisions que afecten el nostre futur i sent una entitat de referència de l'ecologisme social i polític.

2. Accions de sensibilització, educació i formació ambiental

Perquè per a garantir la protecció del nostre territori és necessari que actuem totes. Per això, pretenem afavorir que la societat adquireixi coneixements, valors, destreses, experiències i determinació per a poder ACTUAR.

A. Grup infantil i juvenil

Aquest és un programa educatiu que fa més de 20 anys que està en funcionament. Un programa dirigit a sòcies i socis de entre 6 i 16 anys, que pretén ser un espai de trobada on adquirim coneixements, valors, destreses, experiències i determinació per a poder ACTUAR.

El curs 17-18 s'ha fet un esforç per professionalitzar la feina de coordinació dels grups. Com s'ha estat fent en els darrers cursos s'ha triat un fil conductor que en aquest cas ha sigut: **espècies**.

El grup aquest any ha estat conformat per 41 nines i nins socies i socis del GOB d'entre 6 a 16 anys i un equip de 15 educadors voluntaris. Hi han participat també, en les diferents sortides, experts d'alt nivell en diferents temàtiques.

S'han duit a terme 8 sortides a espais naturals per descobrir 8 espècies emblemàtiques, cada 3r diumenge de mes, una acampada a la Trapa, un campament d'estiu a la Colònia de Sant Pere i un campament d'estiu a les Pitiüses.

B. Programes d'educació ambiental amb centres educatius

Programes natura Km.0.

Programes permanents en els que pretenem incidir en els processos d'aprenentatge que es generen als centres, treballant al voltant d'un espai natural proper al centre, al qual feim una visita de tot un matí. Es treballa conjuntament amb el centre per a què no es tracti d'activitat puntuals sinó de formar part dins d'un procés, aportant i intercanviant material i informació. Treballem en 4 municipis diferents (Alcúdia, Palma, Manacor i Llubí), que subvencionen el programa per els seus respectius centres escolars. Però també hi ha centres d'altres municipis que també ens sol·liciten les activitats i participen en el programa. Han participat en diferents programes un total de 65 grups-classe d'educació primària.

Programa de contacontes ambientals.

Aquest és un programa en que acostam la natura a l'aula, amb una metodologia i uns recursos molt útils en educació infantil. En aquest cas, també treballem conjuntament amb el centre educatiu perquè no es tracti d'activitats puntuals. Aquest curs han participat en el programa un total de 20 grups-classe d'educació infantil i primer cicle de primària, subvencionades per diferents ajuntaments.

Programa descoberta de la Trapa

Amb aquest programa pretenem donar a conèixer la Trapa i alhora utilitzar-la com eina educativa. Novament, com tota la feina que feim amb centres educatius, treballem prèviament i posteriorment a la sortida. Aquest curs han participat un total de 20 grups en aquest programa educatiu.

C. Voluntariats educatius

Ens servim de la metodologia aprenentatge-servei, una metodologia d'ensenyament-aprenentatge poderosa de transformació social

Realitzem diferents estades de voluntariat de diferent durada, amb grups de joves i adults realitzant tasques de manteniment a la finca de la Trapa, realitzant tallers formatius i fomentant dinàmiques de creixement personal.

D. Cursos i Xerrades. Espais de formació i reflexió i debat

Curs d'economia i ecologia política

Enguany s'ha fet una segona edició del Curs d'Economia i Ecologia Política del Turisme amb Albasud i la Hidra Cooperativa, que ha comptat de nou amb més de 40 persones inscrites i que ha tornat a donar llum a aspectes que consideram clau per abordar l'anàlisi crítica del turisme. El curs es va realitzar durant tot el mes de juny (els dimecres) al local del GOB. Poden veure's totes les sessions al canal youtube del GOB.

Cicle de xerrades "el darrer Dijous"

El cicle de conferències anomenat "Es Darrer Dijous" té l'objectiu de donar a conèixer diferents aspectes de la natura de les Illes Balears.

Aquest cicle té una periodicitat mensual, tot i que els mesos d'estiu se fa un descans i s'atura durant els mesos de juliol i agost.

S'han fet un total de 15 xerrades, 10 dins del cicle del "Darrer Dijous", cicle mensual de xerrades naturalístiques, 3 xerrades sobre altres temes d'interès naturalístic, així com la presentació de dos llibres.

Sortides naturalístiques/naturalístiques

A més de les tradicionals sortides ornitològiques que es fan regularment, durant aquest any s'han començat a fer sortides naturalístiques de temàtica diferent com una sortida entomològica el mes de maig i una sobre bolets el mes de novembre. En total s'han realitzat 9 sortides naturalístiques al llarg de l'any.

3. Accions de conservació de la Biodiversitat

El seguiment de la biodiversitat és una tasca essencial per avaluar el seu estat de conservació, detectar canvis ambientals i possibilitar la seva conservació. Per això treballam en el seguiment de les aus, estudiant les seves poblacions i col·laborant en els programes de recuperació d'algunes espècies emblemàtiques amenaçades.

A. Conservació d'espècies i hàbitats

Continuam realitzant el marcatge i monitorització d'una part de la població de milana, espècie amenaçada en perill d'extinció i que és especialment sensible a algunes problemàtiques ambientals com l'electrocució o l'enverinament, que també afecten altres espècies amenaçades. Enguany hem equipat 12 nous exemplars amb emissors de seguiment, i actualment tenim monitoritzats uns 40 exemplars. Pel que fa a l'àguila peixatera, el marcatge d'exemplars ens segueix aportant important informació sobre els seus moviments, per tal de promoure la conservació de les àrees importants per a la seva supervivència.

B. Estudi ornitològic

Se venen realitzant alguns projectes de seguiment de les poblacions d'aus de Mallorca:

Projecte RAM. Projecte de seguiment d'aus i mamífers marins des de la costa que es realitza amb periodicitat mensual

Seguiment de espècies limícoles al Salobrar de Campos. En el marc d'un conveni de col·laboració, se ve realitzant des de fa 3 anys el seguiment de les poblacions d'aus limícoles del Salobrar, especialment picaplatges camanegra, bec d'alena i avisador.

Projecte de seguiment de les poblacions hivernants i reproductores a les Illes Balears. Aquest any, amb col·laboració amb la Societat Espanyola d'Ornitologia, hem realitzat

diversos canvis en el projectes de seguiment de les aus comunes reproductores i hivernants de Mallorca, amb la introducció de nova metodologia que estem segurs contribuirà a millorar el valor de les dades que se recullen.

Projecte de seguiment de les poblacions reproductores de picaplatges camanegre (*Charadrius alexandrinus*) a les Illes Balears. A aquest projecte, impulsat per la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat de la Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca, s'ha realitzat en els anys 2017 i, principalment, durant 2018 i ens ha permès conèixer la població nidificant i hivernant de l'espècie.

Projecte FB ZEPAs Serra. En el marc d'un projecte de Fundación Biodiversidad s'està realitzant un projecte de seguiment de les poblacions d'aus a zones ZEPA del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana.

Censos: Com cada any i amb l'ajuda i col·laboració de una gran quantitat de voluntaris, hem realitzat diferents censos al llarg de l'any, especialment durant els mesos d'hivern. Cens hivernal d'aus aquàtiques i limícoles (cens que es realitza a nivell mundial), Cens hivernal de grues (*Grus grus*), Cens hivernal de milana als seus dormidors, Cens d'ardeids, Cens de gavines i corb marí al seus dormidors, Cens de la població reproductora de cabots (*Delichon urbicum*).

L'oficina d'anellament ha realitzat la gestió i coordinació dels anellaments i anelladors a nivell de les Illes Balears.

S'ha participat en activitats de guiatge i d'anellament que han dut a terme a la Reserva Natural de s'Albufereta i P.N. de Llevant

C. Custòdia del Territori

--- La Trapa

Any rere any a la Trapa es plantegen nous reptes que hem d'anar assumint per millorar aquest patrimoni natural i cultural i posar-lo a disposició de la societat. Per fer-ho és indispensable la feina dels voluntaris que desde aquí volem agrair i reconèixer.

Així, s'han realitzat 15 jornades de voluntariat, amb la participació de desenes de voluntaris que han contribuït a les feines de gestió i manteniment de la finca. S'han acollit 12 grups més de diferents entitats que han sol·licitat romandre a la Trapa, obrint-la com a espai de trobada i aprenentatge a 326 joves.

Enguany hem impulsat la retolació de la finca, millorant els panells informatius ja existents, instal·lant nous panells interpretatius i rètols indicatius als accessos, a més de retolació puntual sobre la zona d'acampada i sobre la prohibició d'accés en motocicleta.

S'han impulsat el tancament perimetral de la finca, tancant uns 500 metres, per evitar la pressió de les cabres assilvestrades sobre la vegetació, deixant els passos adequats per a senderistes i petita fauna.

S'ha sembrat de lleguminoses la vall de Sant Josep i s'ha continuat amb la sembra i manteniment plantes aromàtiques i medicinals a la Trapa que dóna una riquesa al conjunt de la finca molt preuat i és valora agradablement per part dels visitants.

Com a aspecte negatiu, hem d'assenyalar que hem hagut de renunciar a dues subvencions concedides: una per reparar el marge gros de la Trapa i un altra per dotar la Trapa amb una instal·lació fotovoltaica que hagués generat electricitat suficient per les nostres necessitats. La causa ha estat el retard en la concessió de les llicències corresponents per part de l'Ajuntament d'Andratx.

Com a aspecte positiu destacam la incorporació d'un nou treballador a la Trapa, gràcies a una ajuda per a projectes de Custòdia del Consorci Serra de Tramuntana.

--- Altres iniciatives de custòdia

Enguany hem incorporat tres nous refugis de fauna a la xarxa de més de 50 espais sense caça que impulsam des de fa dècades i que ja suma més de 1.500 hectàrees.

Conjuntament amb l'IES Joan Alcover i l'ajuntament de Bunyola hem signat un acord de custòdia per a la Comuna de Bunyola, un dels grans espais naturals públics de Mallorca, i hem col·laborat amb l'ajuntament de Lloret en el disseny del Pla de Gestió de la Comuna de Lloret.

4. Funcionament

A. Equip humà

El GOB té un equip humà compost per l'equip tècnic, la junta directiva, els membres de comissions i grups de treball i els voluntaris. La feina del voluntariat és cabdal per què sense tota la gent que dedica el seu temps a representar-nos, participar en els grups de feina, exercir de guies, educadores, ornitòlegs i ornitòlogues, pagesos i pageses, arxivistes, arquitectes, missers i misseres... no podríem fer ni la meitat de la feina que vàrem fer l'any passat. Sense els voluntaris la Trapa, les milanes o els grups infantils i juvenils no serien lo que són. Així que als voluntaris i voluntàries, doblement gràcies!

Recordem que la nostra junta directiva ha estat encapçalada per Amadeu Corbera com a President, juntament amb Macu Ferriz (vicepresidenta) i Pedro Martínez (secretari), que juntament amb la resta de vocals fan un gran esforç en la direcció de l'entitat.

B. Treball en xarxa

El GOB treballa establint vincles i col·laboracions amb entitats i moviments socials de diversos àmbits i territoris. L'objectiu és coordinar una base social ampla i crítica, que generi debats i alternatives, que s'organitzi col·lectivament per ser més efectius en la defensa del territori, dels recursos i de les persones: Albasud, ABTS, La Hidra Cooperativa, MEM, Terraferida, Xarxa SET Net, GAIA (Global Alliance Against Incineration), Aliança Mar Blava, ateneus municipals, etc.

Participam, donam suport tècnic i humà i recolzament a plataformes i moviments locals, reforçant així el mapa col·laboratiu amb altres lluïtes i moviments socials de Mallorca: col·lectiu Tot inclòs, Plataforma Antiautopista, Xarxa per la sobirania energètica, Plataforma contra els tractats de lliure comerç, Plataforma Salvem el Molinar o Salvem Portocolom són només alguns dels col·lectius amb els que treballem per defensar el territori i generar alternatives.

Enguany cal esmentar i ressaltar el treball en el marc de la Campanya "Per una Mar sense plàstic" a partir de la que hem abordat la incidència sobre la redacció de la nova llei de residus amb especial esment a la reducció de residus i a la implantació del SDDR (Sistemes de dipòsit i retorn d'envasos). D'aquest darrer s'han fet diverses accions demostratives a fires i festes on la presència dels envasos és molt habitual (festes Sant Sebastià a Palma, Sant Joan a Ciutadella, Dijous Bo d'Inca, fira del medi ambient de Blanquerna, etc.). I també fer especial esment a la feina feta amb les entitats que conformen la Xarxa de Sobirania Energètica pel tancament de la central tèrmica del Murterar, que ha anat des de les accions de suport a la nova Llei de Canvi Climàtic, reunió amb treballadors i sindicats de la central i que ha culminat amb una acció el passat 1 de desembre, en coordinació amb entitats ecologistes de tot l'estat espanyol, per reclamar el tancament de les centrals tèrmiques de carbó, just abans de l'inici de la COP24.

A més, el local continua sent un espai disponible per a entitats germanes per als seus actes i esdeveniments.

C. Comunicació

Hem participat en més de 40 xerrades, formacions, taules rodones i conferències organitzades per altres entitats, en les que el GOB hi és convidat a debatre i aportar la visió ecologista.

Hem publicat una mitjana de 3 notes de premsa setmanals, fet rodes de premsa, pancartes, trobades, xerrades i renou per generar debat i opinió pública informada sobre els temes que afecten la nostra illa.

S'han publicat dues revistes, Es Busqueret (Revista de divulgació naturalística) de la qual han sortit 2 números i l'Anuari Ornitològic de les Balears (Revista científica sobre ornitologia).

Segueix-nos a twitter, facebook i a la web. No t'oblidis de rebre el nostre butlletí electrònic.

D. Socis

A principis d'any es va enviar per correu ordinari la memòria gràfica 2017 amb les fites de l'entitat. Tot i que les comunicacions des de fa anys es realitzen fonamentalment per correu electrònic, alguns socis encara no ens han comunicat la seva adreça (tu ja ho has fet?) i procuram mantenir el contacte amb ells almanco amb una comunicació anual en per correu ordinari.

El Dinar de socis es va fer a Portocolom per visualitzar la problemàtica de la posidònia amb més de 120 assistents, en el decurs del qual es varen lliurar els premis Alzina i Ciment.

Hem realitzat 3 iniciatives com a campanya de socis: la continuació de *"Regala Futur"* al gener, a l'estiu es va dur a terme la campanya *"Hi ha coses que no poden esperar"* i ara estem en plena execució de la campanya *"#MésMassificacióÉsMenys"*, aquesta darrera amb una gran col·laboració de mitjans de comunicació, anunciant i diversitat de formats i suports publicitaris. Tot plegat ha fet que al 2018 hem aconseguit 115 socis més. Com a part negativa hem de comentar que continuem tenint un problema de morositat i que les baixes són una realitat constant a la que hem de fer front. Són el repte de l'entitat.

E. Finançament

El finançament del GOB és equilibrat amb més de la meitat aportat per socis i donants, i la resta provinent de la realització de projectes subvencionats per les administracions i dels serveis professionals que oferim.

Enguany s'han presentat un total de 16 projectes a convocatòries de subvencions per a finançar projectes i activitats del GOB aconseguint resolució positiva en el 100% dels casos per la qualitat dels nostres projectes i propostes. Estem satisfets per la reactivació d'algunes subvencions desaparegudes com ara la de Normalització lingüística.

S'han mantingut els contractes amb l'administració en l'àmbit de l'educació ambiental i s'han realitzat alguns en àmbits naturalístics i ornitològics (entre ells el Pla de Gestió Comuna de Lloret i el cens de la població de picaplatges camanegre) i de programes de voluntariat a nivell de les Illes Balears en coordinació amb les seccions insulars de Menorca i Eivissa.

Com a fites es pot dir que, a part del finançament, s'ha aconseguit amb la recerca de subvencions i ajuts la incorporació de dues persones a l'equip: una educadora gràcies a la Beca Carnet Jove amb IBjove i un treballador per la Trapa gràcies a les ajudes de Custòdia del Territori del Consorci Serra de Tramuntana

Pel que fa els donants s'ha encetat la línia internacional, fent recerca i propostes a fundacions estrangeres, amb resultat positiu amb l'assoliment del finançament pel projecte BeMed. Els donants nacionals que tenim establerts continuen fidels. Hauríem de poder concretar altres donants però no és fàcil per la manca de mecenatge empresarial o personal en l'àmbit local i no massa disposats ni mentalitzats en donar suport a la protecció del territori i la biodiversitat.

Recordam que anualment realitzam l'auditoria dels nostres comptes, que estan a disposició dels socis interessats.